

PAMATOJUMS ATBALSTA MAKSĀJUMU LIKMES DIFERENCĒŠANAI ZĀLĀJU PLATĪBĀM

---

1. Ievads

Saskaņā ar Regulas Nr.1305/2013 31.pantu maksājumu lauksaimniekiem kalnu apgabalos un citos apgabalos, kuros ir dabas vai citi specifiski ierobežojumi, piešķir katru gadu par lauksaimniecības platības hektāru, lai lauksaimniekiem pilnībā vai daļēji kompensētu papildu izmaksas un neiegūtos ienākumus, kas saistīti ar lauksaimnieciskās ražošanas ierobežojumiem attiecīgajā apgabalā. Pamatotos gadījumos atbalsta maksājumu var diferencēt, ņemot vērā lauksaimniecības sistēmu.

Lauksaimniecības sistēmas ir nozaru, tajās lietoto metožu un tehnoloģisko paņēmieni kopums, kur izmantojot augsni kā pamata ražošanas līdzekli, tiek iegūta augkopības, lopkopības, dārzkopības un augļkopības produkcija (Ruža, 2001). Praksē vērojamas būtiskas atšķirības starp saimniecībām, kas veic lauksaimniecības zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī, veicot ilggadīgo zālāju nopļaušanu, vai ilggadīgos zālājus izmanto, kā ražošanas līdzekli un veic lopkopības produkcijas ražošanu, kas uzskatāmas par atsevišķām lauksaimniecības sistēmām.

2. Pētījumi ES līmenī par lauksaimniecības zemju pamešanas risku

Saimniecības, kurās tiek veikta lauksaimniecības zemes uzturēšana labā lauksaimniecības un vides stāvoklī, lai tā būtu atbilstoša vienotā platību maksājumu saņemšanai, un kurās lauksaimnieciskās produkcijas ražošana nav pamatnodarbošanās, nereti tiek iegūti blakusienākumi no darba algām (jo saimniekiem ir cits pamatnodarbinātības veids), tādejādi tiek samazināts risks tādu lauksaimniecības zemju pamešanai, kuras ir atkarīgas no lauksaimnieciskās darbības.

Eiropas Komisijas sadarbībā ar *Joint Research Centre* veiktajā pētījumā konstatēts, ka: „*Indeed, the results are based on farm income only, while the total household income may change the picture. Ability to pull income from diversification activities (tourism, external income for part-time work, external income of the partner etc) may matter to ensure the survival of rural families. However, this information is not available in the FADN database. For example, the situation in western Austrian mountains with low agricultural income may be overcome by external additional income brought by farm tourism.*”¹

Tāpat mazāk labvēlīgo apvidu pasākuma novērtējumā Eiropas Savienības 25 dalībvalstīs konstatēts (*An evaluation of less favoured area measures in the 25 Member States of the European Union*²), ka šādi blakus ienākumi pozitīvi ietekmē tādu saimniecību, kuru pamatienākumi netiek nodrošināti no lauksaimniecības produktu ražošanas, dzīvotspēju, vienlaicīgi nodrošinot lauksaimniecības zemju apsaimniekošanu.

3. Datu avoti un metodoloģija.

Ņemot vērā ka pamatojuma izstrādei jānosaka neiegūtie ienākumi un jāidentificē dažādas lauksaimniecības sistēmas, tad ir nepieciešams izmantot datus, kuri raksturo gan saimniecību ieņēmumu, gan izdevumu daļu.

Izvērtējot pieejamos datus, konstatējām, ka pamatojumā nav izmantojami standarta izlaides rādītāji, jo tā ir attiecīgā reģiona cenās novērtēta, no viena lauksaimniecības kultūras hektāra vai viena mājlopa iegūtās produkcijas vērtība gada laikā. SI standartizētās vērtības neraksturo atšķirības saimniekošanas sistēmās, kā arī nesniedz informāciju par iespējami neiegūtajiem ienākumiem un ir vairāk izmantojams kā saimniecību grupēšanas rīks standartizēto vērtību robežās. Kā risinājums pamatojumam tika izvēlēts bruto segumu aprēķins. Bruto segums ir starpība, ko iegūst, no bruto produkcijas novērtējuma atskaitot mainīgās izmaksas un uzskatāmā veidā uzrāda iespējami neiegūtos ienākumus.

---

¹ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2013/farmland-abandonment/fulltext_en.pdf

² <http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/lfa/8.pdf>

Aprēķini veikti, izmantojot:

- Latvijas Lauku izglītības un konsultāciju centra sagatavotos bruto segumu aprēķinus lauksaimniecībā par 2014.gadu;
- Centrālās statistikas pārvaldes dati.

Bruto seguma aprēķins ir viena no svarīgākajām saimnieciskās darbības analīzes un prognozēšanas sastāvdaļām, kurā apkopoti augkopības un lopkopības nozares bruto segumu aprēķini lauku saimniecībās un uzņēmumos par 2014. gadu, kas atšķiras pēc ražošanas intensitātes pakāpes un ražošanas specifikas. Katrā bruto seguma aprēķinā ir izmantota konkrēta optimālā ražošanas tehnoloģija.

Pamatojuma aprēķini balstās uz bruto segumu salīdzinājumu, ja saimniecībā nav lauksaimniecības dzīvnieku un ilggadīgo zālāju platības tiek apļautas, iegūstot sienu (bruto segums sienam), salīdzinot ar saimniecību, kurā ir lauksaimniecības dzīvnieki un ilggadīgo zālāju platības tiek izmantotas noganīšanai un barības sagatavošanai (bruto segums slaucamām govīm).

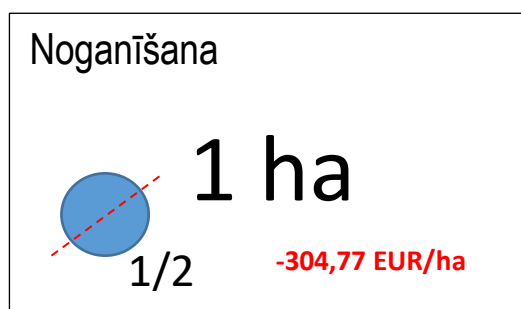
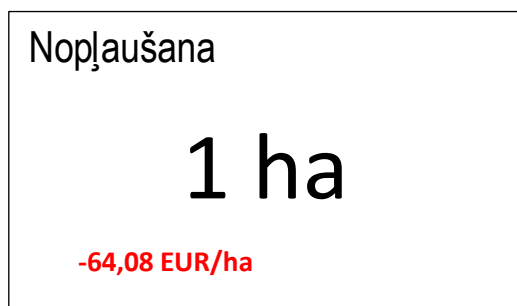
4. Pamatojumu aprēķinu rezultāti.

4.1. Bruto segumu salīdzinājums, izmantojot 4.punktā minētos datu avotus un metodoloģiju, pamatojot, ka zālāju apsaimniekošana ar pļaušanu ir atsevišķa lauksaimniecības sistēma.

Nemot vērā, ka vērojamas būtiskas atšķirības starp saimniecībām, kas veic lauksaimniecības zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī, vai, to izmantojot, kā ražošanas līdzekli veic lopkopības produkcijas ražošanu, veikts bruto segumu salīdzinājums, kur:

1.variants Siena bruto segums (Pielikums 1) raksturo saimniecību, kurā ilggadīgie zālāji tiek uzturēti labā lauksaimniecības un vides stāvoklī, tos nopļaujot un pieņemot, ka nopļautā zāle tiek pārdota;

2.variants Slaucamās govys bruto segums (Pielikums 2) raksturo lopkopības saimniecību, kurā ilggadīgie zālāji ir galvenais izejmateriāls konservētas zāles lopbarības ražošanai ziemas periodam un nozīmīgākais lopbarības avots vasarā.

1.variantā atbilstoši pieņemtajai siena tonnas cenai 65 EUR/t, balstoties uz LLKC datiem, aprēķinu ceļā iegūstam, ka ieņēmumi no ha, realizējot sienu ir: $4.2 \text{ t/ha} \times 65 \text{ EUR/t} = 273 \text{ EUR}$

Mainīgās izmaksas ir 337.08 EUR/ha, kā rezultātā vidējais bruto segums ir :

$273 \text{ Eur} - 337.08 \text{ Eur} = - 64.08 \text{ Eur/ha}$

vai -85 Eur/ha (*aprēķinot sētajiem zālājiem 5 gadu periodam ierēķinot arī iesēšanas izmaksas pirmajā gadā* $= (763,57 \times 1 + 337,08 \times 4) / 5$)

2.variantā atbilstoši M13 pasākuma nosacījumiem LAP apstiprinātais lopu blīvuma koeficients ir 0,3. Atbilstoši Lauksaimniecības datu centra informācijai vidēji Latvijā šis rādītājs ir 0,5, kā rezultātā aprēķinos izmantojam 1/2 slaucama govs uz 1ha.

Atbilstoši Bruto seguma aprēķinam pie ekstensīvas audzēšanas vidējais vienas govs Bruto segums ir:

– 309.55 Eur (2014.g). Ņemot vērā aktuālo situāciju piensaimniecībā un piena iepirkuma cenu (0.20 Eur), tad vienas slaucamas govs bruto segums ir – 609.55 Eur.

Vidējais bruto segums ir:

$-609.55 / 2 = -$ **304.77 Eur/ha**

Bruto seguma atšķirības pie dažādām lauksaimniecības sistēmām atšķiras aptuveni 5 reizes, un lauksaimniecības sistēmā ar noganīšanu veidojas ievērojami lielāki neiegūtie ienākumi.

4.2. Aprēķina pamatojums atšķirībām starp ADSI un ne-ADSI teritorijām pļaušanas gadījumā.

Kompensācijas maksājuma aprēķins veikts pamatojoties uz Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem par zālāju (siena) ražību (t/ha) atsevišķos novados (2.kolonna, CSP datu uzskaiti par ilggadīgo zālāju ražību veic izlases veidā).

Aprēķins balstās uz zālāju ražības (t/ha) atšķirību ADI un ne-ADSI teritorijā, kā arī ASI un ne-ADSI teritorijā, kompensējot ADSI teritorijā neiegūtos ieņēmumi, kas saistīti ar lauksaimnieciskās ražošanas ierobežojumiem attiecīgajā apgabalā zālāja pļaušanas gadījumā, pieņemot, ka nopļaujot zālāju, iegūtais siens tiek pārdots. Ražības atšķirība (3.kolonna) starp ADI un ne-ADSI teritoriju veido 0.39 t/ha ADI 1 teritorijā, 0.5 t/ha ADI 2 teritorijā un 0.56 t/ha ADI 3 teritorijā, savukārt ražības atšķirība ASI un ne-ADSI teritorijā veido 0.59 t/ha, kas atspoguļo neiegūtos ienākumus ADSI teritorijā. Piemērojot ražas atšķirībai siena cenu par t (4.kolona: 65 EUR/t) veidojas kompensācija (5.kolona) par lauksaimnieciskās ražošanas ierobežojumiem ADI 1teritorijā 25.3 EUR/ha apmērā, ADI 2 teritorijā 32.5 EUR/ha un 36.4 EUR/ha ADI 3 teritorijā, savukārt ASI teritorijā 38.4 Eur/ha. Ņemot vērā pasākumam novirzīto finansējuma apjomu, pasākumā M13 atbalsta apjoms tiek segts daļēji, piemērojot atbalsta maksājuma samazinājumu 90 % apmērā (6.kolona).

Piemērojot proporcionālu atbalsta maksājuma samazinājumu (līdzīgi kā apstiprinātajam atbalsta maksājuma aprēķinam), aprēķinātais kompensācijas apmērs (7.kolona) ADI 1 teritorijā ir 2.5 EUR/ha, ADI 2 teritorijā 3.2 EUR/ha, ADI 3 teritorijā 3.6 EUR/ha, savukārt ASI teritorijā 3.8 EUR/ha.

ADSI Kategorija	Aramzemē sēto ilggadīgo zālāju vidējā ražība, cnt no 1 ha, 2014.g.*	Starpība salīdzinājuma ar platībām, kas nav ADSI, cnt no 1 ha	1 tonnas iepirkuma cena 2014.g.	Kompensācija, EUR/ha	Maksājuma samazinājums %	Kompensācija, EUR/ha
1	2	3	4	5	6	7
nav ADSI	41.1		65.0			
ADI 1	37.2	3.9		25.3	90	2.5
ADI 2	36.1	5		32.5	90	3.2
ADI 3	35.5	5.6		36.4	90	3.6
Specifiskās teritorijas (ASI)	35.2	5.9		38.4	90	3.8

* CSP augkopības apsekojuma dati par Aramzemē sēto ilggadīgo zālāju vidējo ražību sienam apkopojumā pa ADI kategorijām

Atbilstoši Regulas Nr.1305/2013 31.panta 3.punktu un Eiropas Komisijas izdotajām vadlīnijām (Version February 2015) par pasākuma īstenošanu, pasākumā aprēķinātajam maksājumam ir jānodrošina, ka lauksaimnieciskās darbības ierobežojums ir būtisks un sasniedz minimālo atbalsta apjomu 25 EUR/ha. (*The regulation foresees minimum and maximum amounts of support. The minimum amount defined shall ensure that the constraint is significant and that the support amount paid justifies the administrative costs linked to the grant.*)

4.3. Aprēķina pamatojums atšķirībām starp ADSI un ne-ADSI teritorijām noganīšanas gadījumā.

Kompensācijas aprēķins ir balstīts uz lopkopības ieņēmumu atšķirībām dažādās ADSI kategoriju teritorijās. Par pamatu ir ņemti CSP dati par rudzu un zālāju ražām, kādas tās atbilstoši CSP datiem ir katrā ADSI kategorijā. Atbilstoši ražu līmenim ir aprēķināti ieņēmumi uz 1 ha no lopkopības, pamatojoties uz bruto segumu aprēķinos doto dzīvnieku barības vajadzību un ieņēmumiem.

Kategorija	Zalā masa t/ha*	Zālāji ha/govi	Rudzi t/ha	Graudi ha/govi	Kopā	Govs/ha	Ienākumi no govs EUR	Ienākumi uz 1 ha	Starpības	Maksājuma samazinājums %	Kompensācija, EUR/ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
nav ADSI	16.44	0.94	5.0	0.30	1.25	0.80	1600	1284.2			
ADI 1	14.88	1.04	2.7	0.55	1.60	0.62		1001.7	282.4	91	35
ADI 2	14.2	1.09	2.4	0.63	1.72	0.57		927.7	356.4	90	45
ADI 3	14.44	1.07	1.5	0.99	2.07	0.48		774.6	509.5	90	50
Specifiskās teritorijas (ASI)	14.08	1.10	2.9	0.52	1.62	0.62		989.0	295.1	91	25

* balstoties uz CSP datiem par Aramzemē sēto ilggadīgo zālāju vidējo ražību sienam veikts pārrēķins no sausnes uz zaļo masu 1:4 (avots – LLKC)

Kompensācijas aprēķini noganīšanas gadījumā ir balstīti uz lopkopības ienākumu atšķirībām dažādās ADSI kategoriju teritorijās, izmantojot barības bāzes (rudzi 4 kolona; zālāji 2 kolona) nepieciešamību (3 un 5 kolonas). Iegūtie aprēķinu rezultāti uzrāda ienākumu atšķirības (10 kolona) neADSI teritorijās salīdzinot ASI un ADI teritorijas pa kategorijām. Ņemot vērā pieejamo budžetu un piemērojot likmes samazinājuma koeficientus (11 kolona) ir iegūtas sekojošas likmes noganīšanas gadījumā (12 kolona):

- ASI – 25 Eur/ha
- ADI 1 – 35 Eur/ha
- ADI 2 – 45 Eur/ha
- ADI 3 – 50 Eur/ha

5. Atbalsts 10.pasākuma aktivitātē „Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos”

Iepriekšējā plānošanas periodā atbilstoši LAP 2007-2013 nosacījumiem atbalstu Agrovides pasākumā par bioloģiski vērtīgu zālāju apsaimniekošanu varēja saņemt, īstenojot vienu no divām aktivitātēm - ekstensīvi noganot (no 0,4 – 0,9 liellopu vienībām uz 1 ha) vai vēli pļaujot (pēc 1. augusta līdz 15. Septembrim). Atbalsta maksājuma apmērs par 1 ha bioloģiski vērtīgo zālāju bija 123 EU/ha. Ņemot vērā ievērojami atšķirīgo apsaimniekotāju interesi par dažāda veida zālāju apsaimniekošanu, kādēļ pastāv risks, ka ekonomiski grūtāk apsaimniekojamie zālāji varētu tikt neapsaimniekoti, līdz ar to strauji izzust, kamēr vieglāk apsaimniekojamo stāvoklis uzlabojas, šajā plānošanas periodā veiktas būtiskas izmaiņas Agrovides aktivitātes „Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos” īstenošanā, ieviešot diferencētu atbalsta maksājumu pēc zālāja ražības. Tāpat mainīta atbalsttiesīgās teritorijas noteikšanas metodika, turpmāk daudz mērķtiecīgāk atbalstu novirzot tādiem zālājiem, kas atzīti par ES nozīmes aizsargājamo zālāju biotopiem vai putnu dzīvotnēm (turpmāk – ES nozīmes biotopu), līdz ar to pakāpeniski pārvērtējot iepriekšnoteiktos bioloģiski vērtīgos zālājus. Atbilstoši LVAEI veiktajiem pētījumiem aptuveni 41% neatbilst kritērijiem un vairs

nav atzīstami par ES biotopiem.³ LAP 2014-2020 atbalsts par ES nozīmes biotopu apsaimniekošanu diferencēts četrās klasēs pēc zālāju ražības, par kuru apsaimniekošanu iespējams saņemt atbalstu no 83 EUR/ha līdz 330 EUR/ha par platībām, kas atrodas ārpus lauku blokiem, kas salīdzinoši ar iepriekšējo plānošanas periodu kopumā ir kļuvis nozīmīgāks. Maksājuma sedz starpību, kas rodas apsaimniekojot šos zālājus tradicionāli un ar agrovides praksi, ņemot vērā starpību, kas veidojas izmaksās (pļaušana un siena novākšana) un ienākumos (siena ražība, siena cena).

Par šīm platībām lauksaimnieki vienlaicīgi var pretendēt arī uz vienoto platību maksājuma (par 2015.gadu provizoriski 92 EUR/ha) atbalstu, kā arī maksājumu par teritorijām ar dabas vai citiem specifiskiem ierobežojumiem, ja saimniecībā ir lauksaimniecības dzīvnieki un tiek izpildīts nosacījums attiecībā uz ilggadīgo zālāju platībām par minimālo dzīvnieku blīvumu vidēji ganību sezonā.

Ņemot vērā atšķirīgās lauksaimniecības sistēmas, kad ilggadīgo zālāju platības tiek uzturētas labā lauksaimniecības un vides stāvoklī, t.i. nopļautas, iegūstot sienu, salīdzinot ar ilggadīgo zālāju platībām lopkopības saimniecībās, kurās tās ir kā būtiskākais pamatnosacījums lopkopības produkcijas ražošanai, ar zālaugiem nodrošinot lauksaimniecības dzīvniekus ar nepieciešamajām minerālvielām, proteīnu, ogļhidrātiem un vitamīniem. Zālaugi ir galvenais ir galvenais izejmateriāls konservētas zāles lopbarības ražošanai ziemas periodam un nozīmīgākais lopbarības avots vasarā.

6. Secinājumi

- BDUZ atbalsta maksājums, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, kļuvis nozīmīgāks un tiek diferencēts pēc zālāja ražības;
- Salīdzinot saimniecību (4.1.) kurā nav lopi un ilggadīgie zālāji tiek nopļauti ar lopkopības saimniecību, kurā ilggadīgie zālāji tiek izmantoti noganīšanai un barības sagatavošanai, lopkopības saimniecībās rodas ievērojami lielāki zaudējumi – vairāk kā 5 reizes. Tādejādi **ilggadīgo zālāju uzturēšana nopļaujot, salīdzinot ilggadīgo zālāju apsaimniekošanu lopkopības saimniecībās uzskatāmas par atsevišķām lauksaimniecības sistēmām** un noganīšanas gadījumā rodas ievērojami lielāki neiegūtie ienākumi;
- Regulas Nr.1305 II pielikumā minētais minimālais kompensācijas apjoms par hektāru pasākumā M13 ir 25 EUR/ha:
  - Aprēķinātais kompensācijas apmērs par zālāja nopļaušanu ADI teritorijā piemērojot atbalsta maksājuma samazinājumu 90% apmērā veido:
    - ADI 1- 2.5 EUR/ha
    - ADI 2- 3.2 EUR/ha
    - ADI 3- 3.6 EUR/ha
  - Aprēķinātā kompensācija par zālāja nopļaušanu ASI teritorijā pilnā apmērā veido 38.4 EUR/ha, piemērojot atbalsta maksājuma samazinājumu 90% apmērā kompensācija veido 3.8 EUR/ha.
  - Aprēķinātā kompensācija (4.2.) par ADI un ASI teritorijās esošo zālāju nopļaušanu nesasniedz Regulas Nr.1305 II pielikumā minēto minimālo apmēru un **kompensācija par zālāju nopļaušanu netiek piemērota.**

³ Botāniskās daudzveidības novērtējums 2007.-2013. gadā VPM, BLA, Natura 2000 vai MLA atbalstītajos zālajos, LVAEI, 2014.

- Noganīšanas gadījumā (4.3.) izmantojot rudzu un zālāju datus kompensācijas aprēķina rezultāti uzrāda ienākumu atšķirības neADSI teritorijās salīdzinot ar ASI un ADI teritorijām pa kategorijām. Ņemot vērā pieejamo budžetu un piemērojot likmes samazinājuma koeficientus **ir iegūtas sekojošas kompensāciju likmes noganīšanas gadījumā:**
  - ADI 1 – 35 Eur/ha
  - ADI 2 – 45 Eur/ha
  - ADI 3 – 50 Eur/ha
  - ASI – 25 Eur/ha

Iegūtās likmes ir līdzvērtīgas likmēm laukkopībā, kuru aprēķinu pamatā izmantoti uz rudzu ražību balstīti rādītāji.

SIENS

Mēra vienība	1. gads (ierīkošana)			2. - 5. gads (siens)		
	Daudz.	Cena, EUR	Kopā, EUR	Daudz.	Cena, EUR	Kopā, EUR
NEL = 5.44 MJ/kg sausnas 1 kg siens = 0.85 kg sausna						
IEŅĒMUMI						
Siens, virsaugs (viengadīgā aiere)	t	4.5				
Siens	t			4.2		
NEL (neto enerģija laktācijai)	MJ	20808		19421		
MAIŅĪGĀS IZMAKSAS						
IZEJVIELU IZMAKSAS						
Sēkla virsaugam (ierīkošanai 15 kg/ha)	kg	15	2.13	31.95		
Sēkla (ierīkošanai 25 kg/ha)	kg	25	3.13	78.25		
Mēslojums:						
tīrviela	kg		N:P ₂ O ₅ :K ₂ O (78:52:123)		N:P ₂ O ₅ :K ₂ O (48:48:48)	
Kūtsmēši	t	40	3.813	152.52		
NPK 16:16:16	kg	150	0.281	42.15	300	0.281
Citas maiņīgās izmaksas						84.30
KOPĀ uz 1ha (1)				304.87		84.30
MAŠĪNU UN ROKU DARBA OPERĀCIJAS						
Kūtsmēšu izkliešana	t	40	2.95	118.00		
Minerālmēšu izkliešana	reizes	1	16.25	16.25	2	16.25
Sjūšana	reizes	1	21.16	21.16		
Kultivēšana	reizes	2	30.23	60.46		
Sēšana	reizes	1	28.06	28.06		
Pievēšana	reizes	1	17.56	17.56		
Zāles pļaušana	reizes	1	35.08	35.08	2	35.08
Siena vairošana-ārdīšana	reizes	1	21.88	21.88	2	21.88
Siena presēšana rituļos	reizes	1	42.68	42.68	2	42.68
Eoēšana	reizes	1	21.00	21.00	1	21.00
Sjīvošana	reizes	1	30.74	30.74		
Aršana	reizes	1	45.83	45.83		
KOPĀ (2)				458.70		252.78
KOPĀ MAIŅĪGĀS IZMAKSAS (3=1+2)				763.57		337.08
MAIŅĪGĀS IZMAKSAS 1 uz 1b.v. un 1kg				0.015		0.004
MAIŅĪGĀS IZMAKSAS 2 uz 1b.v. un 1kg				0.022		0.013
ATBALSTS						
VPM				89.33		89.33
KOPĀ				89.33		89.33
MAIŅĪGĀS IZMAKSAS 3 uz 1b.v. un 1kg				0.037		0.017

Dotais siena bruto segums parāda vienu konkrētu audzēšanas tehnoloģiju, kas, saskaņā ar ekspertu viedokli, ir jāpielieto, lai dotajos apstākļos iegūtu konkrētu ražību.

Bruto segums sastādīts zālei, kura paredzēta siena sagatavošanai, kas audzēta augsnē ar viēdīgu P un K nodrošinājumu. Augsnes skābums pH 6,0-7,0%, trūvīgu saturu augsnē 2,0-2,5%.

Zālājs tiek ierīkots uz pieciem gadiem. Sēklas maisījumā ietilpst sarkanais āboliņš, pļavas aiere, timotiņš un sarkanā auzene. Kā virsaugs tiek sēta viengadīgā aiere.

Sēklas maisījuma un virsauga sēklas izsējas daudzums izvēlēts pēc ekspertu ieteikuma. Mēslojuma daudzums izvēlēts tāds, lai sasniegtu optimālo ražas līmeni.

Visi nepieciešamie pakalpojumi tiek iegādāti no tehnisko pakalpojumu sniedzējiem, un to cenas ņemtas no LLKC apkopoto tehnisko pakalpojumu vidējām cenām 2014.gadā.

Katrā saimniecībā saņemtais atbalsta lielums par sienu var atšķirties, jo saimniecība konkrēto platību var arī nepietiekami atbalsta saņemšana. Ja saimniecība atrodas teritorijā, kas ir lauksaimnieciskai ražošanai mazāk labvēlīgs reģions, ir iespējams saņemt arī atbalstu par mazāk labvēlīgajiem apvidiem (MLA).

Piemērojot doto tehnoloģiju konkrētai saimniecībai, ir jāveic korekcijas atbilstoši konkrētajam saimniecības apstākļiem (augšņu augsība, iekultivētības pakāpe, nezāļainība, cenas u.c.).

Bruto seguma sastādīšanai izmantoti LLKC Augkopības nodaļas sniegtie dati.

SLAUCAMĀS GOVIS

(ganāmpulka atjaunošana, pērkot grūsnu teli)

Mēra vienība	Ekstensīvi		
	Daudz.	Cena, EUR	Kopā, EUR
IEŅĒMUMI			
Piens	kg	6000	0.27
Brājētās govis	kg/gab.	500	0.22
Tele	gab.		-0.22
Tēļi	gab.		0.80
Kūtsmēši	t	12	3.12
KOPĀ (1)			1,308.97
MAIŅĪGĀS IZMAKSAS			
IZEJVIELU IZMAKSAS			
Skābbarība	kg	6000	0.014
Siens	kg	470	0.080
Ganību zāle	kg	9300	0.008
Salmi	kg		
Graudi	kg	1500	0.151
Kukurūzas graudi	kg		
Rapša rauši	kg	350	0.286
Sojas spraukumi	kg		
Propilēnglikols	kg		
Melase	kg	100	0.166
Sāls	kg	19.2	0.260
Krīts	kg	5	0.036
Minerālbarība	kg	36	0.588
Āpsēklošana (reizes)	reizes	1.5	21.34
Pakaiši (skaidas)	kg	500	0.071
Veterinārās izmaksas			42.69
Piena higiēna			42.69
Citas maiņīgās izmaksas			42.69
KOPĀ (2)			765.32
MAŠĪNU UN ROKU DARBA OPERĀCIJAS			
Algotais darbs	h	180	4.74
KOPĀ (3)			853.20
KOPĀ MAIŅĪGĀS IZMAKSAS (4=2+3)			1,818.52
BRUTO SEGUMS 1 (5=1-2) (ieņēmumi-izejvielu izmaksas)			543.65
BRUTO SEGUMS 2 (6=1-4) (ieņēmumi-kopā maiņīgās izmaksas)			-309.55
ATBALSTS			
Atdalītais PPVA par pienu			99.00
Īpašais atbalsts par pienu			53.65
Atdalītais PPVA par nokautiem vai eksportētiem liellopiem			11.31
Atdalītais PPVA par liellopiem			9.03
Valsts subsīdijas par pārraudzībā esošu slaucamo govī			138.73
Valsts subsīdijas par esošu slaucamo govī			90.00
KOPĀ (7)			401.72
BRUTO SEGUMS 3 (8=(1+7)-4) ((ieņēmumi+atbalsts)-kopā maiņīgās izmaksas)			92.17

Dotais slaucamo govu bruto segums parāda vienu konkrētu audzēšanas tehnoloģiju, kas, saskaņā ar ekspertu viedokli, ir jāpielieto, lai noteiktos apstākļos un periodā iegūtu konkrēto rezultātu.

Bruto segumā ir iekļauta teles tirgus vērtība.

Intensīvā saimniecībā govu brājēšana atbilst 33%, t.i., 3 pilniem ražošanas gadiem, bet ekstensīvā saimniecībā variantā 22%, t.i., 4,5 ražošanas gadiem.

Aprēķina ekstensīvajā variantā ir paredzēta kūtsmēšu ieguve (teles tiek turētas piesietas uz vienlaikus grīdas), bet intensīvajā - šķīdmēsli.

Zāles lopbarības cenas tiek iegūtas no attiecīgo lopbarības kultūru mainīgo izmaksu aprēķiniem.

Proteīnbarību izmanto barības vielu balansam, vadoties pēc rupjās lopbarības kvalitātes. Intensīvā audzēšanas variantā ir būtiski nepieciešams t.s. tranzīproteīna balanss, kā arī pirmās 60 slaukšanas dienas tiek iekļauti barības līdzekļi ar augstu enerģijas saturu. Intensīvajā saimniecībā glicerols un propilēnglikols tiek dots pirmajās 60 slaukšanas dienās.

Intensīvā audzēšanas variantā netiek paredzēta zaļbarības izēdināšana. Siens iekļauts barības devā 0,5kg dienā intensīvā ražošanas periodā. Cietstāves periodā barības devā tiek iekļauti salmi atkarībā no barības vielu koncentrācijas skābbarībā.

Mazos ganāmpulkos pārraudzības izmaksas uz vienu lopu ir lielākas.

Saņemtais atbalsta apjoms par slaucamajām govīm katrā saimniecībā var būt atšķirīgs. Valsts 2014. gadā piešķir divas subsīdijas - 1. ikgadējās subsīdijas par pārraudzībā esošu piena šķirņu slaucamās govīs ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes izvērtēšanu; 2. vienreizējās subsīdijas par piena šķirņu slaucamās govīs produktivitātes datu noteikšanu un izvērtēšanu (saistībā ar Krievijas embargo). Atbalsti ir uzrādīti atbilstoši 2014.gadā spēkā esošajam likmēm. Likmes mainās katru gadu, tāpēc plānojot ir jāseko līdzi informācijai par izmaiņām.

Veterinārās izmaksas atkarīgas no samaksas par veterinārajām pakalpojumiem un saimniecībā esošo infekcijas slimību fona.

Piemērojot doto tehnoloģiju konkrētai saimniecībai, ir jāveic korekcijas atbilstoši konkrētajam saimniecības apstākļiem (barības devas un sastāvs, kvalitāte).